

13/14.05.24

Укр.мова

2 уроки

Клас: 6-А (2гр.), 6-Б (1гр.)

Вч.: Харенко Ю.А.

Повторення та узагальнення. ПРИКМЕТНИК

Мета: розвивати та удосконалювати орфографічні навички учнів, усну та писемну мову; збагачувати словниковий запас.

Очікувані результати:

- учні усвідомлюють, що вивчає морфологія;
- знають морфологічні ознаки прикметника, його синтаксичну роль;
- визначають групи прикметників за значенням і їх форму в реченні;
- правильно відмінюють прикметники;
- вміють утворювати прикметники різними способами;
- знаходять прикметники в реченні, правильно визначають їх морфологічні ознаки;
- знають вивчені орфограми;
- правильно утворюють і пишуть прикметники з вивченими орфограмами;
- знаходять і виправляють орфографічні помилки на вивчені правила;
- використовують прикметники в мовленні.

«Аукціон знань»

- Прикметник – це службова частина мови.
- Прикметник означає дію.
- Відповідає на питання який? чий?
- Частіше за все прикметник у реченні виступає означенням.
- Прикметники мають повну та коротку форми.
- Прикметник має 2 ступені порівняння.
- Прикметник поділяється на три розряди: якісний, відносний, присвійний.
- Прикметники завжди пишуться тільки разом.
- Прикметник не змінюється за відмінками.
- Прикметник змінюється за числами й родами.

Знайди й назви прикметники

I. Прочитайте текст. Про який вид народного промислу в ньому йдеться?
Які прикметники використовує автор для змалювання майстра?

МИСТЕЦТВО ГОНЧАРІВ

Що то за краса - *глиняний посуд*! Гончарі ліпили його на щоденну потребу, але оздоблювали, як велику коштовність. Нога розкручувала схожий на дзигу гончарний круг, а руки тим часом формували зі старанно розмішаної глини миски, кухлі, горщики. Кожен рух у майстра точний, а око пильне й несхибне. Отож і глина слухняна. Ось гончар поклав на круг невеликий шматок глини, умочив руки у воду - і вже росте між його чутливих долонь лискучий стовпчик, що перетворюється на посудину. Готовий виріб майстер зрізає з круга тонесенькою дротиною та ставить сушити. Потім посуд розмальовують барвистими квітками й випалюють у спеціальній печі (За В. Рисцовим).

I. Виконайте завдання до тексту.

Виписіть спочатку три *відносні* прикметники, а потім - три *якісні* (на вибір). Утворіть ступені порівняння від одного прикметника.

Спишіть виділені слова, підкресліть і поясніть орфограми. Розберіть ці слова за будовою.

Виконайте письмово розбір прикметника гончарний (третє речення тексту) як частини мови.

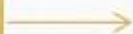
I. Утворіть словосполучення за зразком і запишіть. Поясніть написання складних прикметників.

II. Складіть і запишіть речення з одним утвореним словосполученням.

ЗРАЗОК. Будинок на шість поверхів - шестиповерховий будинок.

Навчання
дванадцять років,
видання у трьох
томах

траса завдовжки
п'ятнадцять
кілометрів, готель
на три зірки

дівчинка семи
років, дуб віком
сто років, фільм із
шести серій

Виконайте тестові завдання.

Правильно утворено форму ступеня порівняння прикметника в рядку

А більш зеленіший

Б самий зелений

В зеленіший усіх

Г найбільш зелений

Виконайте тестові завдання.

Разом треба писати не з прикметником у реченні

А Край дороги стояв (не)високий просторий будинок.

Б Наша сільська річка аж ніяк (не)глибока.

В Раптом пішов (не)великий, а дрібний дощ.

Г Дівчинка зовсім (не)схожа на свою сестру.

Виконайте тестові завдання.

Разом треба писати обидва слова в рядку

А жовто/гарячий, кисло/солодкий

Б військово/спортивний, ракето/будівний

В сніжно/білий, поле/захисний

Г чорно/бровий, ліво/бережний

I. Прочитайте слова, поясніть їхні значення. До якої частини мови вони належать? Визначте групу за значенням.

II. Складіть із ними словосполучення, запишіть їх.

Синій

Волошковий

Ультрамарино
вий

Лазуровий

Прочитайте виразно текст. Випишіть із нього прикметники, визначте морфологічні ознаки їх. Яку роль виконують у тексті прикметники (зображальну, емоційну, називну, оцінну тощо)? Утворіть усі можливі ступені порівняння від будь-якого якісного прикметника.

Натюрморти бувають різними. **Весняні** композиції зазвичай складають із квітів: конвалій, тюльпанів, пролісків. У літніх натюрмортах також є квіти, але їх розбавляють дрібними ягодами й фруктами: вишнею, сливою, яблуками або грушами. **Осінній** натюрморт складають із овочів і фруктів. Традиційно зображують гарбузи, яблука, виноград, кукурудзу і, звичайно ж, яскраві листки. Тому картини виходять позитивними й різнокольоровими. Зимові натюрморти відображають новорічний настрій, тому композиції для них найчастіше складають з мандаринів, зелених гілок і шишок, запалених свічок (з інтернету).

Утворіть і запишіть прикметники за допомогою суфіксів, що надають зменшено-пестливого, а також відтінку неповноти вияву ознаки. Доберіть синоніми до поданих прикметників. Розкажіть, із якою метою їх використовують у мовленні.

Жовтий

Зелений

Червоний

Замініть словосполучення й речення прикметником із префіксом *не-*.
Запишіть їх за зразком. Розберіть прикметники за будовою.

Зразок. Людина, яка ледарює, — непрацьовита.

Тьмяний килим

важка ноша

малий за розміром колаж

вузька річка

Прочитайте текст, запишіть, поділивши його на абзаци. Підкресліть прикметники. Усно визначте рід, число та відмінок.. Розкажіть, з якою метою використано прикметники. Висловіть міркування, чи можна скласти точний опис без прикметників.

Один із портретів гетьмана представлено в експозиції Музею Богдана Хмельницького, що в Чигирині. Цей портрет написав невідомий художник у середині XVIII століття. На ньому зображено спокійну, впевнену в собі людину. Гетьман одягнений в урочисто-червоний парчевий жупан та чорну накидку з красивими дорогими застібками. Статечна фігура щільно обтягнута поясом. Руки міцно стискають оздоблену коштовним камінням булаву, символ гетьманської влади, і рукоять пістоля або шаблі. Чорна парчева шапка, прикрашена двома страусовими пір'їнами, покриває голову гетьмана. Зовнішність Богдана Хмельницького схожа з описами сучасників: «Обличчя видовжене, худорляве, ніс доволі довгий, вузький, вуса тонкі й довгі, «козацькі» (з інтернету).

Утворіть від поданих іменників прикметники, поясніть
написання суфіксів.

Лазур, оксамит
,бірюза

рубін, овоч,
стиль, кисень

чуття, життя,
вишня

груша, степ,
птих, журавель

Запишіть слова, знімаючи ризик. Поясніть написання.

Західно/європейський, машино/будівний,
коричнево/ жовтий

жовто/гарячий, овочево/фруктовий,
ніжно/рожевий

темно/зелений, сільсько/господарський, українсько/
польський

Розгляньте репродукцію картини Катерини Білокур «Богданівські яблука». Доберіть прикметникові епітети, що характеризують яблука. Поділіться своїми враженнями від картини. Використайте прикметникові епітети на позначення самобутньої ознаки предмета, явища, поняття, дії. **Наприклад:** *запашна весна, ясні зорі.*

Катерина Білокур. Богданівські яблука

Домашнє завдання

1 урок: Повторіть правила.
Складіть карту пам'яті
«Прикметник як частина мови».

2 урок: Повторіть «Карту пам'яті» у зошиті.
Складіть казку «Пригоди Прикметника в Морфології».